

Трубач О. Г.

група 5417м, Херсонська філія Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова (Херсон), olliusha@gmail.com

Трибулькевич К. Г.

д-р пед. наук, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
(Миколаїв), tribulkevich@gmail.com

ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ

У даній статті розглядається поняття «виховання» у широкому та вузькому значенні, розглянуті основні напрями виховання студентської молоді та принципи виховання студентів.

Ключові слова: *виховання, навчальний заклад, виховання студентів, принципи виховання, напрями виховання.*

This article considers term «upbringing» in a broad and narrow sense, it is described the basic principles of upbringing of students and directions of upbringing of students.

Keywords: *upbringing, educational institution, upbringing students, directions of upbringing; principles of upbringing.*

Проблема організації виховного процесу у вищому навчальному закладі є однією з найактуальніших у педагогіці. Проблеми виховної роботи привертають увагу багатьох дослідників: В. О. Сухомлинського, В. Л. Ортинського, С. С. Вітвіцької, А. М. Алексюка, В. Л. Омеляненко, А. І. Кузьминського, А. С. Макаренка, М. М. Фіцули та ін.

Мета статті – розглянути основні принципи та напрями виховання студентів.

У широкому педагогічному розумінні виховання – цілеспрямований, організований і систематичний вплив педагогів, створений соціальною педагогічною сферою з метою створити багатосторонньо сформовану людину.

Поняття «виховання» в цьому випадку включає весь навчально-виховний процес. У вузькому педагогічному значенні виховання – процес, який орієнтований на вирішення певних виховних завдань з розвитку, формування і професійної підготовки людини [3].

Виховання студентів – це всебічний процес, який включає всі без винятку аспекти діяльності як за допомогою навчального процесу, так і діяльності позааудиторної роботи і дозвілля учнів з метою створити в студентському оточенні вичерпних, багатосторонніх висококласних знань і мотивації до постійного їх придбання.

У ході підготовки фахівця велике значення має не тільки озброїти його висококласними знаннями, вміннями і навичками професійної діяльності, однак і виробити у нього належні погляди на життя, високоморальні, правові, трудові, естетичні та інші якості особистості. Результативність виховної роботи багато в чому залежить від належним чином вибудованого процесу виховання, обдуманого вибору форм і методів його здійснення.

Принципи виховання – вихідні положення, ключові умови до діяльності педагога, яких він дотримується в побудові виховного процесу: визначенні його змісту, форм створення колективної діяльності, методів, засобів тощо. Тобто, є загальною системою вимог, які містять всі без винятку аспекти виховного процесу, відображають результати виховної роботи [4].

Тернопільська В. І. виділяє наступні принципи, на яких ґрунтується виховання студентів:

- гуманність і терпимість, повага до студентів, їх цінностей, поглядів, політичних і релігійних уподобань;
- врахування особистих схильностей і здібностей студентів, рівня їх інтелектуального і загальнокультурного розвитку, особливості курсу навчання і майбутньої спеціальності;
- партнерство як форма взаємовідносин між педагогами і студентами, спільна робота у вирішенні питань навчання, відпочинку, побуту, широке використання можливостей органів студентського самоврядування, підтримування і мотивація студентських ініціатив;

- цілісність навчання, виховання та науково-дослідної роботи, яка передбачає сумлінне виконання будь-яким студентом своїх функціональних обов'язків і громадських доручень, участь в науково-дослідні роботи і суспільного життя групи, курсу, факультету, інституту, університету;

- цілісність і системність виховного впливу на студентів деканату, кафедр, інших структурних підрозділів інституту, викладачів, органів студентського самоврядування;

- пріоритет загальнолюдських цінностей, їх органічне поєднання з національними цінностями.

Курлянд З. Н. принципи виховання поділяє на:

Принцип народності – цілісність національного і загальнолюдського. Національна націленість виховання, вироблення національної свідомості, любові до свого народу та рідної землі; освоєння рідною мовою, застосування всіх її багатств і засобів у мовній практиці, прищеплення шанобливого відношення до культури, спадщини, народних традицій і звичаїв народів, що населяють Україну.

Принцип природовідповідності виховання – врахування багатогранної і цілісної природи людини, вікових та особистих якостей студентської молоді, їх національних, психологічних і релігійних особливостей.

Принцип активності, самодіяльності та творчої ініціативи студентської молоді – поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю студентства, утвердження життєвого оптимізму, формування навичок позитивного мислення.

Принцип гуманізації та демократизації виховання полягає в утвердженні людини подібно найвищої соціальної цінності, безумовному розкритті її здібностей та задоволення різних освітніх потреб, забезпеченні пріоритетності загальнолюдських цінностей, злагоди відносин людини і навколишнього середовища, суспільстві природи.

Принцип гуманітаризації освіти покликаний створювати цілісну картину світу, духовність, культуру особистості і планетарне мислення.

Принцип безперервності і наступності виховання – досягнення єдності і наступності у вихованні, перетворення його на процес, що триває протягом усього життя людини; неподільність навчання і виховання, полягає на їх базисному з'єднанні, підпорядкуванні змісту навчання і виховання розвитку особистості.

Принцип диференціації та індивідуалізації виховного процесу – врахування у виховній роботі рівнів фізичного, духовного, психічного, соціального, інтелектуального розвитку вихованців, стимулювання ініціативності, виявлення творчої індивідуальності студентів.

Принцип культуровідповідності виховання – органічний зв'язок з історією народу, його мовою, культурними та прогресивними родинно-побутовими традиціями, народним мистецтвом, ремеслами і промислами, забезпечення духовної цілісності, наступності та спадкоємності поколінь.

Принцип гармонізації родинно-шкільного виховання – організація родинного виховання та освіти як значимої ланки виховного процесу, дотримання гуманних вимог до дітей.

Виховання – цілеспрямований процес, де будь-яка певна мета визначає належний зміст та методи. Напрямок виховання обумовлюється єдністю мети і змісту.

Основними напрямками виховання студентів, на думку Фіцули М. М., є:

Моральне виховання – виховна робота вищого навчального закладу, націлена на розвиток у студентської молоді міцних моральних якостей, потреб, почуттів, навичок і звичок поведінки на основі ідеалів, норм і принципів моралі, участі у практичній діяльності.

Трудове виховання – процес формування потреби в праці і сумлінного, творчого ставлення до неї, гордості за свою професію, високих моральних і професійних рис громадянина, працівника, фахівця, вироблення практичних умінь і навичок культури праці.

Економічне виховання – педагогічна діяльність, звернена на виникнення на базі спеціальних знань економічної свідомості, економічного мислення,

умінь і навичок економічної діяльності, економічно важливих якостей особистості.

Правове виховання – виховна діяльність вищого навчального закладу, правоохоронних органів, орієнтована на розвиток у студентів правової свідомості та навичок і звичок правомірної поведінки.

Антинаркогенне виховання – педагогічна діяльність, націлена на створення у студентства несприйнятливості до наркотичних речовин (тютюну, алкоголю, наркотиків), подолання звичок до вживання цих речовин тими молодими людьми, яким вони притаманні.

Екологічне виховання – педагогічна діяльність, спрямована на формування у студентської молоді екологічної культури.

Естетичне виховання – складова частина виховного процесу, орієнтована на розвиток здатності сприймати і змінювати реальність відповідно до законів краси на абсолютно всіх сферах діяльності людини.

Фізичне виховання – система соціально-педагогічних заходів, націлених на зміцнення здоров'я, загартування організму, гармонійний розвиток форм, функцій і фізичних можливостей людини, формування життєво необхідних рухових навичок і вмінь.

Таким чином, основною метою виховної роботи у вищому навчальному закладі є створення гармонійно сформованої, суспільно активної, національно свідомої особистості, професійно-грамотного, творчого фахівця, який поєднує в собі високу духовність і моральність, професійну компетентність, вміння самотійно і неординарно мислити, приймати рішення, миттєво знаходити вихід з положення в непростих ситуаціях громадського та особистого життя.

Список використаних джерел

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: метод. посібн. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

2. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін. ; за ред. З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 2007. – 495 с.

3. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Л. Ортинський. – К : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

4. Тернопільська В. І. Довідник з виховної роботи зі студентами / В. І. Тернопільська, Т. В. Коломієць, І. О. Піонтківська. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 264 с.

5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / М. М. Фіцула. – К. : Академ-видав, 2010. – 456 с.